POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI.

Štev. 5. V Ljubljani. 3. februarja 1921. Leto LXI.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učiteljstva. — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v ocenc poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . 60·— K
pol leta . . . . 30·— „
četrt leta . . . . 15·— „
posamezna številka po K 1·20.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . 1 K 50 vin.
„ „ „ dvakrat . . 1 „ — „
„ „ „ trikrat . . 80 „
za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 60 vin.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, VII., Celovška cesta 33/I

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštnine.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 1 K za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštnine še 50 K.

Telefon uredništva štev. 312.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Vsemu učiteljstvu meščanskih šol v Sloveniji!

Vprašanje meščanske šole je bilo do prevrata za Slovence skoro brezpomembno. Ko smo dobili čez noč lepo število meščanskih šol, smo bili zato kaj malo nato pripravljeni. Z zgradbo je bilo treba šele začeti. Po dveh letih smo pri zgradbi na zunaj lepo napredovali (število razredov je že krasno narastlo), v resnici pa tavamo v poglavitnih vprašanjih — cilj in ustroj meščanske šole, pravno razmerje strok. učiteljstva — se danes v naravnost pregrešni neorijentiranosti. In v kolikor se že rešujejo nekatera vprašanja mešč. šole, se rešujejo brez nas, ker sami ne pridemo z enotnimi nazori, sklepi, nasveti, zahtevami.

Organizirani smo le v okrajnih društvih, katerih delokrog se more omejevati le na posamezne okraje. Nemogoče nam je zato priti na tem temelju do skupnega razgovora, do enotnih sklepov. Čeprav se naši interesi v velikem popolnoma krijejo z interesi ljudskošolskega učiteljstva, je vendar še polno specijelno meščansko-šolskih vprašanj, ki jih ni mogoče rešiti na zborovanjih okrajnih učiteljskih društev.

Potreba združitve strokovnega učiteljstva za enoten nastop postaja vedno bolj nujna. V tej zavesti je sklicalo lansko leto ljubljansko strok. učiteljstvo sestanek mešč. šol. učiteljstva v Ljubljano. Učiteljstvo severnega dela Slovenije je smatralo Ljubljano — ker leži žalibog na periferiji — za neprimeren kraj ter predlagalo potov. g. Humeku v Mariboru za zborovalno mesto Celje. Ker je bilo do dneva sestanka premalo časa, se je udeležilo ljubljanskega sestanka samo učiteljstvo južnega dela in še to ne polnoštevilno. V prepričanju, da takšen torzo ni upravičen sklepati, je bilo tedaj določeno, da skliče takratni predsednik Zaveze tov. g. Jelenec sestanek mešč. šol. učiteljstva v Celje. Sestanek v Celje ni bil sklican. Medtem je minilo skoro leto. Vprašanje združitve mešč. šol. učiteljstva se ne more več odlagati.

Zato smo se podpisani odločili, da sporazumno s svojimi tovariši in tovaršicami izvedemo ono odločitev ljubljanskega sestanka ter

v a b i m o tem potom v s e učiteljstvo mešč. šol v Sloveniji v C e l j e n a s e s t a n e k, ki se vrši v nedeljo, d n e 13. f e b r u a r j a 1921 ob 9. uri v poslopju meščanske šole.

Predmet razgovora bo predvsem poiskati platformo, ki nam omogoča skupno stanovsko delo v Udruženju, t. j. ustanovitev lastnega odseka, kluba, društva.

Stojimo odločno na stališču demokratizma; vsi sklepi morajo biti izraz resnične večine. Zato pričakujemo, da bo vsaka meščanska šola odposlala vsaj enega zastopnika (ico), ki bo lahko tudi glasoval(a) za pooblastitelja, če se izkaže z lastnoročnim pooblastilom. Število pooblastil je neomejeno. Pooblasti se lahko tudi tovariša(ico), ki službuje na drugem zavodu.

Na Svečnico leta 1921.

Jos. Bernot, Jos. Brinar, Beno Serajnik, Drag. Humek, J. Magerl, dr. **T. Romih.**

ALBIN SPREITZ:

Za ljudsko izobrazbo v obmejnih krajih.

Uvodoma povdarjam, da nisem optimist, ne pesimist, temveč realist. Službujem v obmejnem kraju, ki meji na Avstrijo. Napravil sem si svojo sodbo kot skromni psiholog o prebivalstvu, ki me z njim veže skupno socialno življenje. Ker se moram omejiti le na najvažnejše in cilja predstoječega napisa ne smem izgubljati, se bom v tej študiji pečal le s tistimi karakterističnimi pojavi, ki otežujejo ljudsko izobrazbo, ali kar tukaj posmatramo, — narodno kulturo. — Predvsem ugotavljam da povečinoma stranke, ki so razpredle svoje spajalne niti ali vezi, niso polagale največje ali sploh važnosti na privzgojitvi narodnega in državnega čuta, temveč so predvsem iskale pristaše radi števila, ki je edino merodajno za uresničenje stremljenj kakšne stranke. — Hitimo dalje. — Iz narodnih indiferentnih ljudi, še bolj pa germaniziranih je treba ustvariti tip, ki čuti jugoslovansko. Spreminjati pa je treba, če govorim v smislu velikega francoskega misleca Gustave Le Bona plemensko dušo, če želimo naš tip ljudi. — Povdarjam, dokler se ta rod plemeni obojestranski, ni misliti, kakor žele krogi, ki jim je narodovi in državni interes nad vse, na velike uspehe. Zastaviti je torej, kakor je iz predstoječega razvidno, vse moralne in druge sile na plemenitev bodočnosti naše! — Schopenhauer pravi čisto pravilno: značaj se ne izpreminja. Iz tega sledi, da je predvsem in skoraj izključno mladina ki ji posvečajmo vso pažnjo. — Nadalje reklama za abstinenčno gibanje bi morala biti v naših krajih posebno velika. Še bolje pa bi bil energični povdarek oblasti! Le ta bi vodil res do zaželjenega uspeha! — Moraličen vpliv pri duševno plastičnih ljudeh, kar so predvsem naši metaši, če jih uvrstimo v to glavno kategorijo v duševnem oziru, je brez vidne učinkovitosti. Odstraniti se moraio možnosti in uspeh bo tu. Ne bo veljal v tem primeru rek: »vita brevis, ars longa.« (Misel prihaja na blisku, uspeh pa na polžu). Šolnik v naših krajih se mi zdi, če govorim v smislu našega Cankarja, kot »človek, ki mu je Bog pokazal cilj, a mu dal na pot berglje.« — Vse zavisi končno od urejenih socijalnih in političnih razmer, katere ustvariti žal nam kulturnim delavcem samim ni mogoče. Pomagajte nam kulturnim dobrovoljcem v kolikor je v Vaši moči. Vi kulturna društva in Vi oblasti in hvaležni Vam bodo mnogi in premnogi!

JANKO GOLOB:

Smernice učiteljskemu naraščaju.

(Referat na zborovanju »Pedag. društva« v Krškem.)

Smernice dajati drugim, je lahko, a po njih uravnavati svoje življenje in delovanje, je težje. Če pa kateri stan, je to naš stan, ki je potreben baš v sedanjih časih točnih smernic, po katerih naj hodi svoj križev pot.

Kar nas je starejših tovarišev, smo si v teku svojega učiteljevanja že ustvarili nekak načrt za svoje delovanje. Živeli smo v časih 66 K in v časih, ko so nam po previdnosti numerirali s % naše kosti. Marsikomu je ostal še danes v srcu srd in želja po maščevanju. Marsikdo si je v tistih časih ustvaril načrt za svoje delovanje, češ: iz bojev in prevar vzkljuje najboljša načela in viharji kujejo značaje. Resnica pa je, da boji, viharji in prevare kujejo tudi male ljudi: propalice, hlapce. Izšli so iz teh bojev tovariši, bojeviti in aktivni, drugi pa apatični in pasivni. Vendar, časi se izpreminjajo in z njimi nazori. Zato pa so potrebni tudi naši načrti, če smo jih sploh kedaj imeli, temeljite revizije. Toda starejših tovarišev ne mislim spreobračati, ker je to nehvaležno delo, pač pa naj veljajo moje besede mlajšim tovarišem in tovarišicam.

Dokler je človek mlad in poln ideałov, je kakor vosek. Različne figure se lahko narede iz njega. Čim spretnejša roka ga oblikuje, tem lepše oblike mu da. Kaj žalostne figure pa so delali iz učiteljstva v dobi konkordata in v dobi Cankarjevih, oziroma Šušteršičevih hlapcev. Žalostno zgodovino imamo za seboj, toda učitelj je tisti, ki pregania megle in temo in ustvarja tako sebi in drugim lepšo bodočnost.

Mladi tovariši in tovarišice! Kakor nekdaj mi, tako tudi vi na učiteljišču niste prejeli drugega, kakor nekaj splošne izobrazbe, ki zadostuje komaj da sedemo lahko v olikano družbo. Slabo oborožene brez praktičnih navodil so nas poslali na kulturno delo. Dali so vsakemu svoj čoln, vesla, kompasa in sidra pa ne. Prišli smo v vrtince v morje razburkanih političnih bojev in strasti. In mlad človek, ki niti ne ve, kje in kako naj začne s svojim kulturnim delom, kot ljudski učitelj, naj poseže v ta boj s pomirjevalno besedo in z blagoslovom kot »Odrešenik« sveta! Učitelj, ki sam ni užival prave vzgoje in izobrazbe, ki ga je spremljala povrhu še beda in pomanjkanje, je izgubil polagoma vso vero v bodočnost in izgubil se je v vrtincu strasti.

Tako so nas lahko izrabljale vse politične stranke, in vzgojile so si priganiače in neznačajneže — koritarje. Da so nas še bolj ponižali, zabili so med naše vrste klin v obliki »Slomškove Zveze« in sicer tako globoko, da ga še danes nismo

LISTEK.

† Jurij Bregant.

Dne 24. grudna 1920 je zatisnil v smrtno spanje oči plemeniti mož, pravi narodni učitelj, zlata duša, blago srce — tov. Jurij Bregant, vpok. nadučitelj od Sv. Benedikta v Slov. goricah v svoji lastni vilici v Pobrežju pri Mariboru, star osemdeset let. Pokojni je bil pred več kot pol stoletjem, ko je še na polju šolskega napredka pokalo od suše in pretilo izpremeniti se v mrtvo stepo, nad katero tuli vihar in na kateri umre v pekočem solčnem žaru sleherna bilka, ki priklije iz tal, vzorno marljiv in neutrudljiv bojevnik za svete stanovske pravice.

Svoje učiteljsko delovanje je pričel pri Sv. Antonu nad Rajhenburgom, kjer se je še le pod njim ustanovila šola. Z vso ljubeznijo, gorečnostjo in stanovitnostjo se je oklenil tukaj svojega poklica. Tukaj se je tudi poročil. Od tod je prišel v Žabnice pri Trbižu na Koroškem. Šola je bila seveda nemška, ljudstvo pa slovensko. To ga je bilo zelo veselilo, ker je začel takoj na lastno odgovornost poučevati slovensko. Okrajni in deželni nadzornik sta ga neštetokrat nadzorovala, češ, da to ne gre in sploh biti ne sme. Šolska oblast ga je stiskala, kjer je le mogla. A on, vesten in zvest svojemu narodu, je šel naprej po svoji začrtani poti, ne ozirajoč se na šolske oblasti, ampak edino le na želje in blagor slovenskega tamošnjega ljudstva, dokazujoč, da le pouk v materinem jeziku rodi uspehe, kar se mu je končno moralo priznati. Tudi dokaz, da je bila Koroška in njeno ljudstvo slovensko. Po preteku petih let se je vrnil na Štajersko, v Zdole, potem v Ljutomer. Tukaj bi bil lahko postal nadučitelj; z ozirom na svojo delavnost in pridnost je bil za to mesto predlagan kot prvi; a skromen, kakor je bil do zadnjega trenutka, se je raje podal v mirno Negovo pri Radgoni. Kot nadučitelj je vodil svojo šolo v najlepšem soglasju s svojimi tovariši. Iz Negove je spravil nešteto dijakov v srednje šole in le njemu se imajo dotičniki zahvaliti, da so postali učitelji, profesorji, duhovniki in doktorji. Po desetih letih se je podal za nadučitelja k Sv. Benediktu v Slov. goricah. Tukaj je razširil trirazrednico v petrazrednico in povzročil gradbo novega šolskega poslopja. Tudi tukaj se je kazal njegov vedno čisti značaj in neomahljivost v najlepši luči. Nikogar se ni bal razen Boga. Šoli je nabavil na svoje stroške veliko učnih pripomočkov in knjig. Zaradi svojega jeklenega poguma in neupogljive odločnosti je bil med sostanovniki kakor lajiki daleč okoli na glasu.

Središče vsega njegovega čuvstvovanja je bila i tukaj ljubezen do materinega jezika, ki ga je postavljal vedno na prvo mesto. Benedikčanje se tega vrlega moža spominjajo hvaležno še danes ter so ga tudi v vojnem času, vpokojenega, podpirali z malimi darili, kar je starčka razveselilo do solz. V toplih besedah se je na občnem zboru učit. društva za okraj Sv. Lenart-Slov. gor. našega Jurija spominjal tudi društven predsednik, imenovavši ga vzor-tovariša in bivšega izbornega društvenika, ki se ni nikdar strašil ne dela, ne slabih potov k zborovanju.

Po preteku svojega 37 letnega aktivnega službovanja je šel Bregant v Maribor v pokoj in si kupil v Pobrežju hišico z vrtom. Tudi sedaj ni mogel biti brez dela. Zbiral je okrog sebe in pripravljal mladino prvega in drugega gimnazijskega razreda in jim tako pri uku pomagal v raznih predmetih. Zato je bil v Pobrežju obče znan in priljubljen starček. Vsa tamošnja deca, mala in velika, ga je poznala in se z rosnim očesom udeležila njegovega pogreba. Kot zavednemu Slovencu je tudi njemu ob času znanega preganjanja naših najboljših v letu 1914 huda predla. Dosti si je moral starček dati dopasti od avstrijskih rabljev in ni veliko manjkalo, da ni sledil tudi on svojim sotrpinom v — ječo. Vseh svojih sedem sinov, ki so ga poprej po mogočnosti podpirali je moral dati v vojno. Živeč sedaj le ob mali pokojnini je pretrpel radi draginje prav občutno pomanjkanje, ki ga pa ni nikoli pripravilo ob njegov vedno dober humor.

Troje svojih otrok je posvetil učiteljskemu stanu, a tudi za ostale je dobro skrbel. In ravno na dan preobrata, dne 27. oktobra je obhajal s svojo ženko Cil-

izruvali. In kakšne dobrote so nam delile politične stranke? Danes lahko rečemo, da niti ena, niti druga stranka ni storila svoje dolžnosti, kadar je imela moč in priliko, da bi potegnila učitelistvo, ki ga tako radi nazivajo »pionirje prosvete« in »mozeg naroda«, iz blata, iz bede in trpljenja.

Storilo pa je to nakljućje, storila je to Jugoslavija, ki je sama z nami vred vstala z groba stoletne sužnosti in krivice. Jugoslaviji bodi torej posvečeno vse naše delo ne pa političnim strankam, ki nas poznajo samo takrat, kadar nas potrebujejo.

In česa je treba naši domovini našemu narodu? Ne politike, ampak izobrazbe! Prosvetno delo je ona činjenica, ki narod duševno in gospodarsko dvigne in ojači da potem sam zahteva svojih političnih pravic in brani svoje narodne svetinje. S politiko ne bo rešil nihče našega naroda, in kakor nam kaže slučaj Koroške, tudi z milijoni ne. S praznimi besedami obiokujemo trganje naše domovine, udrihamo po škodljivcih našega naroda (klerikalcih liberalcih komunistih itd.), ljudstvu pa, ki je nedolžno, ker je nevedno, kričično očitamo narodno mlačnost in nezavednost in ne pomislimo, da je to posledica nizkega duševnega stanja naroda. Odstranimo vzrok, ki tišči naše ljudstvo k tlom: odprimo prosveti vrata na stežaj, povzdignimo narod duševno in gospodarsky in on se sam otrese svojih škodljivcev ter se ubrani tudi zunanjih sovražnikov. Ne puhla politika in ne strankarsko sovraštvo ne bo nam in ne našemu narodu prineslo boljših časov. Le v izobrazbi, v delu je napredek in naša rešitev. Vsa druga sredstva so samo opojna, omamljiva, učinkujejo samo hipno, in ne vodijo do cilja. Zgodovina starih in novih časov nas uči, da tudi upor in revolucija le za nekaj časa izpremenita razmere, če ni ves narod primerno izobražen. Spomnimo se samo na revolucijo l. 1918., ki nam je dala svobodo in Jugoslavijo. Kakšno navdušenje je vladalo takrat po celi naši lepi domovini! In danes? Danes vemo, da je velika doba našla maihne ljudi in da naš narod še ni zrel za svobodo. Naredimo danes plebiscit v Sloveniji in doživeli bomo konec naše tragedije — trilogije.

Neizobraženo ljudstvo ne more presoditi položaja iz lastnega razuma, temveč mora nekomu verjeti. Tu pa nastopijo politične stranke, ki izrabljajo nevedno maso v svoje strankarske namene, ki so največkrat umazani.

Zato pa spoznamo poštenost vsake politične stranke najlažje po tem, v koliki meri in kako odkritosrčno skrbi za pravo ljudsko izobrazbo. Taka stranka je prepričana, da bo tem močnejša, čim omikaneiši bo narod. Vsak izobraženec, ki ima lastno sodbo, ki misli s svojo glavo in ki loči pravico od krivice in resnico od laži, se bo gotovo pridružil taki stranki.

Take stranke podpiramo tudi mi, a ne obešajmo se jim na frak. Pustimo politiko onim ki so za to poklicani, mi pa bodimo samo učitelji.

Ne rečem pa, da pustimo politiko popolnoma iz vidika. Nasprotno! Če kdo, naj bo ljudski učitelj natančno poučen o programih vseh v državi obstoječih strank in znane mu naj bodo vse vodilne politične osebnosti. Nikdar se namreč ne bi smelo zgoditi, kar se je zgodilo nekje, ko smo govorili o politiki. Ko je bil na dnevnem redu Pašić, se oglasi tovarišica: »Kdo pa je ta Pašić?« In bilo je to v času, ko je bil Pašić naš delegat v Parizu.

Tovariši! Morda poznate stareiše tovariše, ki brez politike ne morejo živeti. Ne posnemajte jih, kajti to so stari grešniki, ki so bili vzgojeni v Šusteršičevi dobi.

Edina stranka, katere se oklenite z vso silo, to je naša stanovska organizacija: »Udruženje jugoslovanskega učiteljstva«. To je za naš stan najmogočnejša stranka, ki bo delala še čudeže in ki jo bodo morale uvaževati vse politične stranke, zlasti pa bo morala računati z njo vsakokratna vlada. Cela armada nas je že udruženih. Vendar pa mnogo tovarišev in tovarišic še stoji ob strani indiferentno češ, le delajte in se trudite drugi, — če kaj dosežete, bomo deležni itak vsi, če pa ne bo uspeha, prihranimo si trud in stroške. To so parasiti in njih stališče je nečastno. Krivi pa so temu zavednejši tovariši in tovarišice, ker se ne potrudijo da bi pridobili take indiferentneže za našo skupno stvar. Ne miruimo prej, dokler ne bo udružen zadnji naš tovariš. Učitelj, ki ni član naše stanovske organizacije in ki ne zahaja brez opravičbe k zborovanjem, ni vreden imena: tovariš! Isto velja o učiteljicah.

Za vse je dovoli prostora v naši organizaciji. Edino, kar zahtevamo od vsakega člana, je to, da je zaveden učitelj. Vodstvo pa bo moralo paziti na to, da pri zborovanjih ne bo žaljeno niti eno niti drugo politično prepričanje.

Prezreti pa ne morem druge učiteljske organizacije: »Slomškove Zveze«, ki zaradi nas kot politična organizacija lahko še nekaj časa vegetira, kot stanovski organizaciji pa ji odrekamo pravico do obstoja dokler imajo njeni člani pravico vstopa v našo strogo stanovsko organizacijo. »Slomškova Zveza« je bila ustanovljena na zahtevo Šusteršiča in je eden najbolj žalostnih petrefaktov iz Šusteršičeve dobe, domena kulturnobojnih petelinov, ki si domišljajo da bodo izvojevali kulturni boj.

Ljubljanski postreščki so zadovoljni samo z eno organizacijo in tako tudi vsi drugi stanovi. Zdravniki imajo svojo stanovsko organizacijo, izdajajo svoje glasilo — in nikomur ne pride na misel, da bi ustanovil n. pr. še kako »Kneippovo Zvezo« na katoliški podlagi.

Vsi stanovi združujejo svoje sile, le mi še nismo prišli do spoznanja, da je le v slogi moč, v močni organizaciji.

Tovariši! Ni pa še dovolj, da smo člani stanovske organizacije in da vršimo kot učitelji svojo dolžnost v šoli — med štirimi stenami. Veliko breme nam nalaga naš poklic, in malokdo ima tako močna pleča da to breme lahko prenaša. Prešibka je naša izobrazba ki smo jo prinesli iz učiteljišča, da bi zadostila zahtevam, ki se stavijo danes na ljudskega učitelja. V tem oziru so naši ljubljanski tovariši na boljšem. Tam je dovolj drugih sposobnejših kulturnih delavrev. Od učitelja na deželi pa se danes zahteva vse mogoče in nemogoče stvari, in nihče te ne vpraša, če si sposoben. Bodi nevodja kapelnik, telovadec, igralec — režiser, slikar, predavatelj, ekonom včasih celo pesnik in komponist, skratka: nadčlovek z vsemi sedmimi talenti. Vsega tega pa marsikomu manjka. Sicer pride mnogo talentov iz učiteljišča, a po navadi ti talenti zadremljejo, ker jih nihče ne drami. Mlademu človeku je treba pravega svetovalca že na učiteljišču. Tu bi lahko mnogo koristili naši ljubljanski in mariborski tovariši in bi pripravljali naš učiteljski naraščaj na težko prosvetno delo, ki ga čaka.

Naše šolske oblasti, od najnižje pa do najvišje, itak nimajo smisla za naše zahteve in želje po višji izobrazbi * — in celo v času, ko mi zahtevamo visokošolsko izobrazbo, nastavljajo na naših šolah učiteljstvo z ljudskošolsko izobrazbo in pošiljajo na odgovorna mesta v Prekmurje popolnoma nekvalificirane osebe. Naš najodločneiši protest naj na tem mestu ne izostane proti tako ponižujočem in naš stan žalečem postopanju šolskih oblasti.

Tovariši! Ne preostaja nam zaenkrat nič drugega, kakor izobrazujmo se sami! Učimo se! — kajti: če bo slepec slepca vodil, padla bodeta oba v jamo. Imamo mnogo stareiših tovarišev, ki so izvežbani v eni ali drugi stroki, a pridobili so si to znanje z lastno marljivostjo. Glejmo torej, da bomo z lastno samoizobrazbo odtehtali ona sramotna nastavljanja nekvalificiranega učiteljstva po šolskih oblastih, da ne bodo naši zanamci o nas govorili z isto častjo, kakor mi govorimo o nekdanjih učiteljih-mežnarjih. Le lastna izobrazba, splošna in specijalna v stroki, za katero čutite sposobnost, vas usposobi za delo med narodom. Ljudstvo pa spoštuje le onega ki res dela in ne lenuhari. Le z vztrajnim prosvetnim delom si bomo pridobili zaupanje ljudstva. Naš edini cilj pa bodi: ljudstvo mora vzljubiti šolo! Zaveda naj se, da je dobrobit šole in učiteljstva narodu v prid.

* Glej »Prosvetni program poverjeništva za uk in bogočastje« v zadnji številki »Učiteljskega Tovariša«! — Opom. uredn.

ker je šola vir izobrazbe, torej vsega napredka in vse blaginje.

Kolo časa se vrti, človeški duh napreduje. Ne prespimo nove dobe! Zasledujmo z bistrim očesom narodovo revolucijo in evolucijo in — d e l a j m o, da nas tok časa ne prehiti!

Izobrazujmo sebe in bodimo učitelji onih, ki še tiče v temi! Ne vodimo jih od volilne skrinjice do volilne skrinjice kakor slepce, — s prosvetnim delom jim odprimo oči da bodo izpregledali! Le izobražen narod se ne da tlačiti in si ne da delati krivice.

V dobi konkordata smo bili ponižni mežnarji, v Šusteršičevi dobi smo bili hlapci in priganjači političnih strank sedanja doba pa nas resno opominja in nam kliče: **bodite ljudski učitelji!**

Pruski učitelji je l. 1866. premagal Avstrijce, — mi bomo pa tisti Martini Krpani in Kralji Matjaži, ki bomo rešili s prosvetnim delom naš narod raznih Brdavsov in izkoriščevalcev in bomo tako sebi in svojemu narodu ustvarili lepšo bodočnost.

Od mežnarja-organista do učitelja.

»Učit. Tovariš« je v zadnjem času že dvakrat priobčil kratke članke, v katerih nam je osvetlil stališče češke učit. zaveze napram učiteljem-organistom ter obenem namignil, da zavzamemo isto stališče i mi in je že skrajni čas, da izginejo izmed naših vrst zadnji ostanki slučajev: učiteljev-organistov.

Ni nobenega dvoma, da je to vprašanje danes prav na mestu ter mora biti vpričo novih razmer, katere že je in še bo našemu stanu ustvarila naša država, aktualno do hitre in končne rešitve po predpodobi tozadevnih ukrenitev Češkega učit. Saveza. Kakor vsak človek trpin, ozreč se na bridke dni svojega življenja nazaj, tem radostneje in hitreje hlastne po rešilnem pasu tudi v plitvini, kajti strašijo ga spomini prebredenih globin, nekako iz istih razlogov se hočem tudi tukaj v najkrajših črticah dotakniti zgodovinskega ozadja danes še precejšnjih prikazni »učitelja-organista«.

Še danes je ohranjeno med ljudstvom ime »šolmaster« in s tem imenom še tu in tam nazivajo nadučitelje. Istotako še tu in tam zadenemo na ime »kantnar«, ki je bil svoječasno pomagač »šolmastrov« v šoli, še bolj pa kot mežnar, organist in ceremonist v cerkvi, za katero pomoč pa je vlekel plačo večinoma le »šolmaster« sam. O »šolmastrih« in »kantnarjih« še danes vedo ljudje povedati in dalo bi se o tem mnogo, mnogo pisati, seveda po različnih krajih tudi različno o njuni službi, »časti« itd.

Preidimo k imenu in pričetku »šolmastrov«. Pred 16. stoletjem že najdemo, da so župniki po deželi imeli v pomoč za opravila v cerkvi in poučevanje veronauka pomagača, katere so protestanti imenovali »Küster«; bili so to le zgolj cerkveni služabniki pod popolno in strogo komando župnikov. V sredini 17. stoletja so pa ti cerkveni služabniki, ako so tudi poučevali v šolah, dobili ime »Schulmeister«, katero ime se je preneslo sčasoma tudi k nam. Ti le šolmastri so bili v prvi vrsti mežnarji in organisti, obenem pa navadno tudi izučeni krojači, tkalci itd. ter so kot taki poleg svojih rokodelstev istočasno poučevali čitanje in pisanje ter seveda — cerkveno petje, torej je bilo »šolmastrovanje« le postranski posel. Imeli so sledeče dohodke: majhno šolnino, razne zbirce (kruha, jajc, snopov,..), darove od gostij, pogrebov, od plesov kot godci itd. Šole so bile premnogokrat žalostne podrtine, za stanovanje nesposobne ali celo prepovedane, tako da so ti »učitelji« potovali od hiše do hiše ter povsod, kjer so učili, dobili za isti dan hrano in prenočišče, torej približno slično kakor danes po občinah občinski reveži. Vzdrževanje šol je pripadalo občinam in grajščinam, nad »učitelji«, (s tem zlorabim ime za one čase!) je seveda vodil sakrasantni komando zopet — župnik. Te razmere beležimo tudi za časa solnograškega šolskega zakona l. 1569. ter se iste niso spremenile do vladanja cesarice Marije Terezije. V zadnjih letih njenega vladanja je iz Prusije poklicani opat J. Felbinger izdal iz 79 paragrafov obstoječi šolski red, ki med drugim pravi: »Die Schulmeister auf dem Lande sind, wo ihre bisherigen Einkünfte nicht ausreichen, an die Gemeinden, unter Beihilfe der Dominien, gewiesen u. dürfen auch **passende Nebengeschäfte** betreiben...«. Izraz »passende Nebengeschäfte« je bil na papirju, nikakor pa v praksi dostojnejše oblike, kajti znatnih sprememb pri »šolmastrovih« poslih tudi še sedaj ne zaznamujemo; saj pa se ni tudi čuditi, kajti v istem šolskem redu beremo tudi »Die unmittelbare Aufsicht der Trivialschulen führt der Pfarrer«. Po takozvanem »Schulpatronat-u«, izdanem pod Jožefom II. se je kongrua (minimalna plača učiteljev in pomočnikov) znovič fiksirala, a vseeno z izrečnim vračunanjem dohodkov iz **mežnarske in orgljarske službe.** Za časa Franca I. prihajamo po vplivu Rottenhanna k še bolj nazadnjaški rešitvi šolskega vprašanja sploh in seveda tudi vprašanje „učitelja-organista“, o katerem beremo sledečo »obsodbo«: »Die Kongrua der Landschullehrer besteht (ausser dem Schulgelde) in 80 fl., jene des Gehilfen in 30 fl. Geld oder Naturalien, für den ersteren überdies in 4—6 Metzen Ackergrund, einen Garten, freiem Holzbezuge u. dem Weiderechte auf 2 Nutzkühe, für den letzteren in der Kost und Verpflegung. Defizienten werden der **Mildtätigkeit** der Obrigkeiten u. Gemeinden empfohlen«. Nato kmalu seveda zopet sledi: »Die nächste Leitung des Unterrichtes und der Zucht wird dem **Ortseelsorger** als Schulvorsteher übertragen«. Še tudi ta šolski red je dovoljeval »šolmastrom« v šoli istočasno izvrševanje kake tihe »brezšumne« obrti (geräuschloses Handwerk.) Z ljudskim uporom l. 1848. je šolstvo doživelo le nekaj modifikacij v nekaterih točkah, tako tudi n. pr.: povišanje kongrue trivialnih učiteljev na 100 do 150 fl., na eni strani; na drugi strani pa se je učitelje izrečno priporočilo cerkvenim oblastem, da jim izroče **mežnarsko in orgljarsko službo.** — Že prva leta vlade Franca Jožefa I. je takratni vodja naučnega ministrstva Doblhof v svojem precej zboljšanem »Entwurf der Grundzüge einer Reorganisation sämtlicher Schul- u. Studienanstalten« priznal sicer ljudsko šolo kot prvo in najglavnejšo torišče ljudske izobrazbe, a na učitelje se je spomnil z ozkosrčno določbo: »Die Lehrer beziehen fixe Gehalte, deren Minimum der bezügliche Landtag so bestimmt, dass der Lehrer seine Kräfte ganz dem Schul- und Chordienste widmen kann«. Še grše nazadovanje in popolna reakcija pa je udrla v šolstvo vsled pogodbe (konkordata) med bivšo avstr. državo in papežem, po kateri je bilo določeno: »Alle Lehrer der für Katholiken bestimmten Schulen werden der **kirchlichen** Beaufsichtigung unterstehen; den Schuloberaufseher des Kirchensprengels wird seine Majestät ausdem vom Bischofe vorgeschlagenen Männern ernennen«. Tako je bilo šolstvo vnovič državi iztrgano in tudi pouk je zagazil za precej let v duh zastarelih srednjeveških naziranj in interesov. Še-le po 13 letnem obstoju tega konkordata je bila izvršena popolna emancipacija šole od cerkve in to z državnim zakonom z dne 25. maja 1878, po katerem je došlo vodstvo in nadzorovanje šolstva definitivno v roke države; za pravočasno in zadovoljivo plačevanje učiteljstva so prevzele odgovornost in odločitev edino le šolske oblasti.

To je dolga, trnjeva pot, katero so morali tavati naši stanovski predniki; mnogo, mnogo stoletij je jadralo gluho in glupo mimo njih in še le po tej sto in stoletni »metamorfozi« se je izlikal iz davnega mežnarja-organista sedanji učitelj — državni uradnik.

Še imamo Slovenci dokaj učiteljev, ki še danes pokorno pritiskajo orgljine tipke in plešejo po »tujem« taktu po orgljinih pedalih. Zdijo se mi podobni na videz močnim medvedom v menažerijah, kjer tem medvedom zgoraj godejo, a spodaj kurijo slabotni ljudje — »krotilci«. Morda je treba gotove slučaje upoštevati, kjer bogve iz kakšnih razlogov in težkoč ni mogoče trenutno zahtevati odložitve orgljanja, a ti slučaji bodo prav redki. Naše učiteljske organizacije pa naj ultimativno kakor češke nastopijo proti vsem učiteljem-organistom, bodisi da ti orgljajo in pomagajo pri raznih obredih ali da opravljajo le eno izmed teh cerkvenih služb. Naj med učitelje-organiste pride klic: Glave po koncu! Kdor zamuja se sam — — — — — — —. Toliko za prvič!

---

ko, ki mu je bila vedno zvesta družica, zlato poroko v tihem domačem krogu, v katerem se je čutil najbolj srečnega in ga cenil nad vse.

Pogreb, katerega je vodil preč. g. prof. dr. Medved, je bil dne 26. grudna 1920 na pobrežko solnčno pokopališče. Nagrobni govor imenovanega duhovnika je izzval marsikateremu udeležencu solze v oči.

Položili smo v grob zemeljske ostanke enega najmarkantnejših in najodličnejših šolskih mož iz predvojne dobe. Naj v miru počiva! Njegovemu spominu sem pisal te vrste. Narekovalo mi jih je globoko spoštovanje do tega izrednega šolnika in iskrena želja, naj bi njegov svetli zgled ne umrl ž njim. — Srečko.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Občni zbor društva za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani bo v nedeljo, dne 13. februarja 1921, ob 14. v prostorih Učiteljske posojilnice in hranilnice, Frančiškanska ulica 6. (Učiteljska tiskarna I. nadstropje.)

Dnevni red:

1. poročila;
2. nakup hiše;

3. izprememba pravil;
4. volitve;
5. slučajnosti.

Zaradi važnosti dnevnega reda pričakuje — brez posebnih vabil — mnogobrojne udeležbe

odbor.

Društvene vesti.

+ **Kamniško učiteljsko društvo** ima svoj redni občni zbor v četrtek, dne 10. februarja 1921 ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopju v Radomljah.

Dnevni red:

1. Pozdrav predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Prikrojitev društvenih pravil v smislu temeljnih določb načrta.
5. Šolstvo v Turkestanu, poroča tov. F. Adamič iz Ljubljane.
6. Volitev novega odbora.
7. Slučajnosti.

Občnega zbora naj se udeleži če le mogoče vse članstvo; zadržani naj se pismeno opravičijo pri tov. predsedniku Tomo Petrovcu, nadučitelju v Jaršah pri Domžalah.

+ **Učiteljsko društvo za mesto Ptuj in ptujski okraj** zboruje v četrtek, dne 10. februarja ob 10. uri v »Mladiki« v Ptuju po nastopnem vzporedu:

1. Plačevanje članarine za l. 1921.
2. Zapisnik občnega zbora.
3. Dopisi.
4. Narodnokulturni položaj Slama in naš stik. Predava g. inž. Lupša.
5. Slučajnosti.

Ob 9. uri se vrši odborova seja.

Po zborovanju sestanek v Narodnem domu, kjer se bo poskrbelo za obed. **Odbor.**

+ **Novomeško učiteljsko društvo** zboruje v soboto 12. februarja t. l. v pol 11. uri v deški šoli v Novem mestu po tem dnevnem redu:

1. Poročilo predsednika.
2. O disciplini v šoli poroča tov. V. Gebauer.
3. Društvena pravila, nadaljevanje poroča tov. M. Kosec.
4. Podrobni učni načrt za zemljepis.
5. Slučajnosti.

Kdor se ne bi mogel udeležiti zborovanja, naj do istega dne sporoči ali ostane za to leto še član ali ne. Nenavzoči in nepriglašeni se bodo črtali iz imenika. **Odbor.**

+ **Ptujsko učiteljsko društvo** je imelo 13. januarja svoj občni zbor ob precej povoljni udeležbi, od 124 članov je bila odsotna slaba četrtina, ki še najbrž spi zimsko spanje, nekateri — pa menda spanje pravičnega.

Predsednik tov. Klemenčič prisrčno pozdravi zborovalce v prvi vrsti pa gosta tov. Merljaka, oskrbnika v Strnišču in šest na novo pristopivših članov in sicer tovarišice Cizerlj, Ivanuša in Trstenjak in tovariše Križaj, Vrhovnik in Pliberšek. G. Merljak se zahvali in poziva navzoče, da stoje tovarišem v neodrešeni domovini zvesto ob strani v težki borbi za narodne pravice, katere Italijani z nogami teptajo.

Zapisnik zadnjega zborovanja se odobri v obliki, v kakršni je bil natiskan v »Učiteljskem Tovarišu«.

Nato je prečital tajnik Janko Lešnik nova društvena pravila, kakor jih je izdelal društveni odbor, pri čemer se je razvila precej živahna debata. Nekatere točke so bile spremenjene, tako da odgovarjajo nova pravila v glavnem pravilom objavljenim v »Učit. Tovarišu«. Na predlog tov. Gorupa so bila pravila sprejeta.

Gosp. ravnatelj Vajda nam je nato poročal v ukrepih prosvetnega odbora v Ljubljani, ki so že bili objavljeni v »Učit. Tov.«; želimo le, da se v celotnem obsegu tudi udejstvijo.

Iz poročila blagajničarke gdč. Luknarjeve je razvidno, da je dobro gospodarila, društvo ima lep prebitek. Pregledovalca računov gospa Kavklerjeva in g. Cilenšek sta našla vse v najlepšem redu.

Tisti člani, ki še dolgujejo na članarini za prošlo leto, naj blagovolijo ta dolg v najkrajšem času poravnati.

Tov. predsednik se zahvali gdč. blagajničarki za vestno in požrtvovalno izvrševanje blagajničarskih poslov.

Tajnik tov. Janko Lešnik je nato podal obširno poročilo o stanju in delovanju društva v preteklem letu. Od 135 učiteljev(ic) ptujskega okraja je včlanjenih 124, neorganiziranih je torej 11, to pa so zvečine tovariši, ki so na novo prišli v naš okraj in še niso imeli prilike, da se udeleže zborovanja ter javijo svoj pristop.

Slomškova zveza na Dravskem polju ne uspeva, životari le še v kakem gorskem kotu, kamor ne pride ostrejša sapica.

Tudi »importirani«, ki so prišli, da širijo »kulturo« v naših vrstah, si pri nas ne bodo stekli lavorik. Nadalje omenja tajnik, da naj učiteljstvo napne vse sile, da vzgoji narodno zaveden in ponosen naraščaj, ki mu bo domovina nad vse, kar je posebno potrebno v našem okraju, ki je bil prej domena Orniggova in Straschillova. Tudi neodrešene domovine ne smemo nikdar zgubiti iz vidika. Kakor v preteklem tako naj tudi v novem letu učiteljstvo izdatno podpira rezervni fond. Vsak tovariš(ica) bi naj bil član Učit. Samopomoči. Predsednik se zahvali tajniku na obširnem in temeljitem poročilu. Nato so se vršile volitve predsednika in odbora. Na predlog tovariša Majcena so se volitve vršile z dviganjem rok. Izvoljen je bil stari predsednik naš obče priljubljen tov. Klemenčič in sledeči odborniki: Gorup, Luknar, Lešnik, Rozbaud, Kocmut Alojzija, Bertot, Šerona, Šegula, namestniki: Žolnir Oskar, Marinič Mirko, Kavkler, Kocmut Rudolf, pregledovalci računov: Žolnir, Kveder, Šalda.

Društvena članarina se enoglasno zviša na 24 K letno, tako da znaša celokupna članarina letno 264 K.

Sprejet je bil tudi predlog tov. Gorupa, da naj naša UJU protestira proti znižanju draginjskih doklad omoženim tovarišicam.

Jednake dolžnosti, jednake pravice.

S tem je bilo zborovanje zaključeno, prihodnje zborovanje bo meseca februarja.

Tajnik.

+ **Učit. društvo za Maribor in b. o.** je imelo 27. jan. 1921. svoj redni občni zbor ob prav povoljni udeležbi z običajnim dnevnim redom. Poročila odborovih funkcijonarjev so bila sprejeta z odobravanjem. V preteklem letu je imelo društvo 110 članov. Vse učiteljstvo Maribora in bl. okolice je bilo včlanjeno razun par izjem. Društvo je imelo med letom 6 zborovanj s štirimi predavanji. Odbor pa 10 sej. Opravilni zapisnik izkazuje 161 številk. Svoje obveznosti napram poverjeništvu je društvo izpolnilo v polni meri in pravočasno. Blagajna izkazuje koncem leta 1.145 K prebitka.

V debati k poročilom odborovih funkcijonarjev omenja tov. Tomažič stališče, katero je zavzel odbor o združitvi okoliškega in našega društva. Zaradi prevelikega aparata — skupno društvo bi štelo okrog 250 članov — bi ne bilo pričakovati intenzivnega društvenega dela. Zato je naš odbor zavzel odklonilno stališče, s katerim se je strinjal tudi odbor in občni zbor okoliškega društva. Razlike med mestnim in podeželskim učiteljstvom pa ni in je tudi nikakor nočemo ustvariti. V svrho ožjih stikov med obema društvoma pa se sklene vsako leto prirediti par skupnih zborovanj.

Številne pa so bile v nadaljnem pritožbe glede zvišanja ožjega odbora letne članarine. Zakaj se za tako važne in globoko v žep segajoče odredbe preje ne zaslišijo društva? Prav tako se je ostro obsojalo neredno pošiljanje listov predvsem »Popotnika«, katerega mnogi člani jako neredno prejemajo, nekateri pa sploh ne, dasi so že ves čas pri društvu. Tudi reklamacije navadno nič ne izdajo v tem oziru. Sklene se v tem oziru storiti potrebne ukrepe, da društveniki ne bodo oškodovani. Živahno se nadalje razpravlja predlog, da naj društvo pri poverjeništvu oziroma pri delegacijskem zborovanju doseže, da »Popotnik« ne bode obvezen list za vse člane. Naj bi ga imela vsaka šola, drugi pa prostovoljno. Upoštevati moramo, da ne smemo in tudi ne moremo biti navezani samo na to revijo, ampak moramo imeti še druge, kar pa mnogo stane. Naše društvo je osnovalo pedagoški odsek, ki nas hoče seznanjati z najnovejšim stanjem in razvojem pedagogike in psihologije svetovnih narodov. Soglasno se sklene, da vsak društvenik prispeva mesečno za pedagoški odsek 1 dinar. Glede »Popotnika« pa se prepusti zadeva odboru, da ukrene vse potrebno v tem oziru.

Nato so se vršile volitve. Predsednikom je bil izvoljen soglasno ravnatelj Humek, namestnikom pa Tomažič. Za ostali odbor je predlagal v ta namen sestavljeni odsek sledeče: Hren, Alt. Štupca, Perme, Grčar in Tušak. Pregledovalcem računov pa: Klemenčič in Vodenik. Sprejeto soglasno.

Pri slučajnostih se s soglasnim odobravanjem vzame na znanje dopis in stališče glede volitev v v. š. svet. Izpreminjevalni predlog se v tej zadevi pošlje poverjeništvu.

Predsednik prečita odgovor strok. tajništva radi zvišanja članarine, zapostavljanja omoženih učiteljic pri drag. dokladah in še nekaterih drugih zadev.

Tovarišica Kožuhova izjavlja, da hočejo omožene učiteljice demonstrativno izstopiti iz organizacije tako dolgo, dokler ne dobe zadoščenja in se jim krivica ne poravna. Imajo namreč kljub pojasnilu strok. tajništva še vedno utis, da se poverjeništvo ni zavzelo o pravem času in dovolj odločno za omožene tovarišice. Plačevati pa hočejo še nadalje prispevke za domače društvo in se udeleževati zborovanj, ako se jim dovoli.

Letni prispevek se določi za domače društvo na 20 K. Mesto venca na grob pokojni članici Antoniji Batičevi se podari Jugoslovanski Matici znesek 100 K.

Nadalje se sklene pozvati poverjeništvo, da stori vse potrebno, da se učiteljem, ki so vsled vojne izgubili več let, ta leta štejejo v službeno napredovanje in penzijo, kakor da so službeno dobo nastopili normalno. Z začudenjem se ugotovi, da se je mogla zgoditi učiteljem vojakom taka krivica, da jih niti niso pripustili k usposobljenostnim izpitom in so že v tem prikrajšani kar za 4—5 let napram tovarišicam.

Z velikim ogorčenjem se je ugotovilo, **da je 7 razredov slovenske dekl. meščanske šole v Mariboru z nad 300 učenkami že pol leta brez pouka ž. r. del in to po zaslugi višjega šol. sveta. Nemška dekl. mešč. šola je pa po isti zaslugi v tem oziru povsem preskrbljena že od začetka šol. leta.** Starši se zglašajo pri našem učit. društvu in prosijo pomoči.

+ **Radovljiško okrajno učiteljsko društvo** je imelo svoj letni občni zbor dne 24. januarja t. l. na Jesenicah. Udeležilo se ga je 75 članov(ic), kar pač priča o zavednosti učiteljstva do stanu in organizacije. Predsednik tov. Baraga je pri otvoritvi pozdravil navzoče, posebno pa v okraj novo-došle. Iz tajnikovega poročila se razvidi, da je imelo društo v preteklem letu 8 zborovanj s sedmimi predavanji. Društvo je imelo lansko leto 72 članov, sedaj jih šteje 85. Tovarišica blagajničarka je imela 8423 K dohodkov in 8129 K 75 vin. izdatkov. Nato so se z malimi spremembami sprejela v »Tovarišu« predlagana pravila, posebno se je določilo natančno plačevanje članarine, kakor tudi določilo sklepčnosti pri občnem zboru in drugih zborovanjih.

Za sestavo poslovnika se je izvolil odsek 6 članov, ki naj predlože na prihodnjem občnem zboru predloge. Razvila se je nato zanimiva debata o članarini 240 K, katero moramo plačevati Poverjeništvu UJU, čeravno velja »Učit. Tov.« 60 K a »Popotnik« 40 K letno. Vsekakor bi bilo potrebno, da Poverjeništvo UJU utemelji izčrpno ta naš organiz. davek v »Učit. Tovarišu«. Tov. Baebler je bodril zbrane k pridnemu kupovanju delnic »Učit. tiskarne«, da bomo na ta način le učitelji imeli pri nji soodločevati.

Ker je knjigovodstvo 1. januarja odtegnilo nekaterim članom 104 K in celo več invalidnega davka, pojasnuje predsednik tov. Baraga, da se je pri knjigovodstvu zgodila pomota, ker se ne bi smelo nikomur odtegniti več kot 52 K.

Na koncu se je sprejela resolucija glede nekega šolskega vodstva. Resolucija se odpošlje na Poverjeništvo UJU, da jo odpošlje na merodajno mesto.

Iz Jugoslavije.

— **Šolstvo v Sloveniji.** Ob začetku šolskega leta 1920/1921 je obiskovalo v Sloveniji: 1. otroške vrtce 659 otrok; 2. ljudske (osnovne) šole 83.657 dečkov in 84.865 deklic = 168.522 otrok; 3. meščanske šole 1112 dečkov in 2614 deklic = 3726 otrok; 4. srednje šole 5380 dijakov in dijakinj; 5. obrtne šole 546 dijakov; 6. rudarsko šolo v Celju 84 dijakov; 7. učiteljišča 327 gojencev in 529 gojenk; 8. trgovske šole skupno 832 dijakov in dijakinj; vse šolske mladine je torej bilo na imenovanih šolah 180.605. — Izdatki za posamezne šole so znašali v minulem šolskem letu: 1. za otroške vrtce in osnovne šole 43,420.057.14 K; 2. za meščanske šole 1.338.053.22 K; 3. za sred. šole 5,271.184.77 K; 4. za obrtne šole 1,385.987.26 K; 5. za rudarsko šolo 281.199.30 K; 6. za učiteljišča 1,379.676.41 K; 7. za trgovske šole 174.302.52 K; 8. za razne podpore šolskim društvom 148.236.18 K.

— **Okrajni šolski nadzorniki** za Štajersko bodo v kratkem na novo imenovani. Ministrstvo prosvete v Beogradu je namreč naročilo poverjeništvu za uk in bogočastje v Ljubljani, da stavi nove predloge za vsa nadzorniška mesta, ker so bili vsi dosedanji nadzorniki na Štajerskem nepravilno, t. j. od bivšega poverjenika Verstovška imenovani.

— **Odlikovanja.** Povodom praznika sv. Save je regent odlikoval mnogo zaslužnih mož na polju prosvete. Med drugimi je odlikovan ravnatelj ljubljanske realne gimnazije dr. Stanko Bevk z redom sv. Save četrtega reda.

— **»Narodna Prosveta« prinaša** v svoji zadnji številki v prevodu znani prosvetni program za uk in bogočastje na ljubljanski deželni vladi, ki smo ga pri občili v letošnji 3. številki našega glasila. V isti številki »N. P.« se nahajajo tudi Ganglovi »Dobrovoljci«, ki so izšli v 1. številki letošnjega »U. Tovariša«.

— **Ljubljanski učiteljski pevski zbor** priredi v soboto, dne 5. februarja t. l. ob 8. uri zvečer v prostorih hotela »Tivoli« **družabni večer** za svoje člane, njihove rodbine in sploh za vse tovariše in tovarišice iz Ljubljane in bližnje okolice. Gosti dobrodošli. V pokritje stroškov za kurjavo in razsvetljavo znaša vstopnina 1 dinar.

— **Iz krogov upokojencev.** Že pred mesecem so prinesli časopisi vest, da se bode vsem učiteljem(icam), ki so bili upokojeni med 20. julijem in 30. novembrom 1919 računala penzija po dohodkih, ki bi jih imeli, če bi bili aktivni prevedeni s 1. decembrom 1919 na nove plače. Po odredbi ministrstva prosvete se bode štela takim učiteljem penzija od 1. decembra 1919. Tako časnikarsko poročilo, toda prizadeto učiteljstvo o izvršitvi te ministrske odredbe danes 1. februarja 1921 še nič ne ve. Saj je bilo v navedeni dobi upokojenih le malo, neznatno število učiteljev in lahko bi bilo prav hitro urediti in izračunati njihove nove prejemke ter povračila na prikrajšanih plačah. Gospoda, ne mučite teh trpinov dalje; kdor hitro da, dvakrat da!

— **Popravek.** V zadnjem dopisu »K referatu krožka v Št. Janžu« se ima glasiti v drugem odstavku beseda »koliko« namesto besede »veliko« in v zadnjem odstavku namesto besede »podobnega« načrta beseda »podrobnega« načrta.

— **Razpisana učna mesta.** Na državnih srednjih šolah in učiteljiščih v Sloveniji je razpisanih večje število stalnih učnih mest, in sicer: na I. državni gimnaziji v Ljubljani 6, na državni realni gimnaziji v Ljubljani 5, na državni realki v Ljubljani 11, na gimnaziji v Kranju 2, na realni gimnaziji v Novem mestu 3, na realni gimnaziji v Celju 4, na gimnaziji v Mariboru 1, na realki v Mariboru 7, na realni gimnaziji v Ptuju 5 in na moškem učiteljišču v Mariboru 1. Za vsa razpisana mesta je treba usposobljenosti za pouk s slovenskim učnim jezikom. Podrobnosti so razvidne iz razpisa v »Uradnem listu« št. 10.

— **Nobenega odgovora!** Pozvali smo pristojnega okr. šolskega nadzornika za ptujsko meščansko šolo v Mariboru, da nam razjasni, zakaj se je za razpisano službo strokovnega učitelja na ptujski meščanski šoli zahtevalo usposobljenost iz slovenščine in **nemščine,** dasi se je pred letom za ravnateljsko mesto na istem zavodu zahtevalo usposobljenost samo iz slov. jezika. »Slovenec«, ki gleda vsako stvar skozi svoja »strankarska očala«, nam je na ta poziv zalučal v obraz, da smo napadli dotičnega nadzornika zato, ker je klerikalec. — Da to ne drži, je spoznal lahko vsak, ki je našo takratno notico čital. Kar smo takrat rekli, isto trdimo danes: Zahteva po nemščini za stalno nameščenje na katerikoli meščanski šoli v Sloveniji — naj je potem ptujska ali ne — je krivična in protinarodna in ne gre, da se okr. šolski nadzornik danes tako daleč izpozabi, ter vpeljuje kar na svojo roko zahteve, ki so proti odredbam višjih oblasti. Če ni čutila višja šolska oblast potrebe zahtevati usposobljenosti iz nemščine za pravkar razpisanih 44 srednješolskih učiteljskih mest, tolikomanj spada ta zahteva na meščansko šolo. Več narodnega ponosa bi trebalo, pa malo manj navdušenosti za jezik, katerega smo se otresli po stoletnih borbah — upajmo — za večne čase. Da se vpeljujejo stare avstrijske zahteve v slovenski zavod, nam je velika uganka; zato tudi ostane famozni razpis službe strokovnega učitelja na ptujski meščanski šoli — ker ne dobimo odgovora— odprto vprašanje!

— **Vojvoda Mišić in učiteljstvo.** Dne 15. avgusta 1918 so imeli učitelji-vojaki srbske vojske svoj sestanek v Vodeni, pokojni vojvoda Mišić se je zahvalil na pozdrav, ki so mu ga poslali učitelji s sledečo značilno brzojavko: Predsedniku sestanka jugoslovanskih učiteljev na solunski fronti. Zahvaljujem se vam na pozdravu in na izraženih željah. Prepričan sem, da boste vi učitelji najodličnejši kulturni delavci našega naroda nadaljevali svoje plodonosno delo na prospeševanju in duševnemu edinstvu našega naroda, istotako, kakor sta služili z orožjem in peresom vzvišeni zavedni misli osvobojenja in ujedinjenja Jugoslovanstva, ko ste z vzglednim junaštvom in udanostjo svojemu vrhovnemu poveljniku dokazali svojo ljubezen narodu. Ponosen sem, da imam okoli sebe take sodelavce. Živeli učitelji na ponos našega naroda in naše hrabre vojske. Dne 15. avgusta 1918. Položaj na Bukoviku. Vojvoda Mišić.

— **Predavanja o vojvodi Mišiću.** Minister prosvete je odredil, da se morajo na vseh osnovnih in srednjih šolah vršiti za mladino predavanja o pokojnem vojvodi Mišiću.

— **Proslava zasluženih mož.** Ministrstvo prosvete je na predlog umetniškega odeljenja sklenilo, da izda naredbo, po kateri se morajo po vseh narodnih, srednjih in strokovnih šolah v spominskih dnevih naših velikih mož vršiti predavanja o istih. V ta namen bo ministrstvo izdalo priročno knjigo, v kateri bodo naznačeni životopisni podatki velikih mož našega naroda, njih dela in zasluge za narod.

— **Iz Dravograda.** (Dopis.) Pri nas imamo zakotno šolo, katero vzdržuje neka upokojena učiteljica, strastna nasprotnica vsega, kar je slovensko oziroma jugoslovansko. Misliti si moramo sami, da kot taka ne vzgojuje otrok v jugoslovanskem duhu. Pred meseci se je stvar naznanilo na okrajno glavarstvo v Slovenjgradec, a isto ni najmanje ukrenilo proti tej nezakoniti šoli. Okrajni glavar bi moral vendar vedeti, da kaj takega ni dovoljeno, toda on se ne mara zameriti nemškutarjem. Ker pa sedaj spadamo pod politično ekspozituro v Guštanj, prosimo, da ista napravi temu konec, kar ni zamoglo ali ni hotelo okrajno glavarstvo v Slovenjgradcu. Mi smo pa zadovoljni, da smo se otresli politične oblasti v Slovenjgradcu, ker nam ista ni šla v nobenem oziru na roko, posebno pa šoli in učiteljstvu ne.

— **Slabi učni uspehi v srednjih šolah.** »Jutro« poroča: Ministrstvo prosvete je zahtevalo od več ravnateljstev srednjih šol poročila, kaj je po njih mišljenju vzrok slabih učnih uspehov na srednjih šolah. Večina ravnateljstev je tolmačila te šolske neuspehe z dejstvom, da se srednješolsko dijaštvo preveč zanima za delo v svojih organizacijah, ki so večinoma prešle na politično polje in zanemarjajo šolo. Na podlagi teh poročil namerava ministrstvo sklicati enketo, ki naj kolikor mogoče omeji izvenšolsko delo srednješolskega dijaštva in ga zopet vrne šoli in pripravi za poznejše življenje. V enketo bodo poklicani vsi srednješolski ravnatelji in vsi odlični pedagogi iz naše države.

— **»Bezjak«, (Bizjak, Vizjak).** V znanstvene svrhe bi moral vedeti, ali se ta beseda kje na Slovenskem še rabi kot obče ime (zdevek) in v kakšnem pomenu; tudi bi mi dobro došlo poročilo, v katerih krajih je beseda kot lastno ime posebno razširjena. Pojasnila, prosim, da se mi pošljejo na naslov: Prof. dr. Fr. Ilešić, Zagreb, vseučilište.

— **Risanje na ljudskih šolah.** Pod tem naslovom piše »Jutro«: Iz beograjskih listov posnemamo, da je izšla nova naredba ministrstva prosvete, ki zahteva, da se ljudske šole intenzivnejše bavijo z risanjem ter odreja nov učni načrt za poduk tega predmeta. Nalaga obenem nadzornikom dolžnost, da nadzorujejo točno učitelje pri risanju in da naj jim dajo potrebna navodila. Ni nam še znan novi učni načrt. Prepričani pa smo, da najbolji načrt ne bo imel uspeha, če učiteljstvo ni v tem duhu izobraženo. Da bi pa dosedanji nadzorniki mogli vcepiti učiteljem sposobnost za podučevanje risanja, tega pač ministrstvo samo ne verjame. To bi bilo izvedljivo le, ako bi se namestilo posebne nadzornike-strokovnjake, kakor je to pri nas na srednjih šolah.

— **Izenačenje plač srednješolskih profesorjev.** Še v novembru pretečenega leta je ministrski svet sklenil, da se izenačijo plače vseh srednješolskih profesorjev v naši kraljevini. To vprašanje se do danes še ni odstavilo z dnevnega reda. V tej zadevi prispeli so te dni v Beograd delegati posameznih pokrajinskih profesorskih udruženj. V zvezi z zastopniki ministrstva prosvete in z delegati profesorskega društva se vrši konferenca v svrho, da se doseže sporazum tudi o podrobnostih definitivnega izenačenja plač vseh srednješolskih profesorjev.

— **Tragična nezgoda.** Dne 20. pret. meseca je posestnikov sin Jože Petan iz Sromelj, po domače Godler, na lovu, slučajno nesrečno ustrelil svojega prijatelja, lovca, tov. nadučitelja Dragotina Rumpreta. Strel je nesrečnega tovariša zadel tako nevarno, da je tekom četrt ure izdihnil

— **Pogreb tov. Eme Batičeve.** V sredo preteklega tedna so položili v Mariboru k zadnjemu počitku prerano umrlo tovarišico Emo Batičevo, učiteljico na dekliški šoli v Mariboru. Spremstvo je bilo prav častno. Na krsto je bilo položenih več vencev in šopek iz prvega cvetja, ki ga je nabrala šolska mladina.

— **Poziv.** Podpisani poverjenik za Slovensko Šolsko Matico prosi, da se učiteljstvo litijskega okraja čimpreje odzove svoji dolžnosti napram naši »Matici« in nakaže članarino. — Bernard Andoljšek, poverjenik.

— **Odobrene šolske knjige.** Poverjeništvo za uk in bogočastje je odobrilo 5. neizpremenjeni natis 4. izdaje knjige: »Fizika in kemija za nižje razrede srednjih šol«, spisal Andrej Senekovič; dalje je odobren 4 neizpremenjeni natis 5. izdaje Senekovičeve »Fizike in kemije za meščanske šole v 3 stopnjah«. — Isto poverjeništvo je odobrilo A. Sičevo »Trgovsko računstvo za dvorazredne trgovske šole II. del.«

— **Društvo »Učiteljska samopomoč«** naznanja, da so umrli: Armin Gradišnik, gospa Julija Črnagojeva in gdč. Marica Dovganova. Treba bo torej poslati za 67., 68. in 69. smrtni slučaj ter letnino za 1921. a 2 K = 8 K in poštnino. Položnice se bodo v kratkem razposlale z zapadlimi zneski. Člani se vabijo, da realizirajo položnice tekom 14 dni. Pri tej priliki se sporoča, da nova pravila še niso odobrena. Ko se to zgodi, se bo objavilo v stanovskem listu Novi člani se bodo sprejemali po odobrenju omenjenih pravil.

— **Samopomoč štajerskega učiteljstva** (Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks) naznanja štiri nove smrtne slučaje, in sicer: Mark Zinnauer, nadučitelj v pok. v Gradcu, Ivan Pichlhöfer, ravnatelj v pok. v Gleisdorfu, Korže Leop., nadučitelj v Ribnici in Jožef Langeder, vpokojeni nadučitelj v Donnersbachu. Pristojbina znaša 8 K, prispevek za rezervni fond 2 K in opravilna pristojbina 5 K, kar naj se blagovoli vkupno odposlati na vodstvo v Rottenmann.

— **Članarina in darila za učiteljski konvikt:** Josip Tratar iz Ljubljane v spomin na r. Armina Gradišnika 20 K. — Julka iz Kokre 24 K, preostanek računa tovarišev »Podgorcev.« — Julka Zalokar iz Kokre 10 K. — Obresti 6 odstotnega drž. posojila 60 K. — Skupno 114 K.

Neodrešena domovina.

— **Kako hočejo Lahi rešiti šolsko vprašanje v neodrešeni domovini.** V zadnji številki smo priobčili nazore dr. Oberdorferja, kako naj bi se rešilo vprašanje slovenskega šolstva v zasedenem ozemlju. Svoja mnenja je dr. Oberdorfer obrazložil v »Lavoratoru« ter s tem sprožil živahno debato v tržaških listih. V »Piccolu« se je oglasil znani laški nacijonalist prof. Saraval, ki piše o tem za nas perečem vprašanju sledeče: »Jugosloveni naj vedo, da niso več v poliglotni državi in da nima več veljave § 19. avstrijske ustave, marveč da se nahajajo v državi z enotno narodnostjo, napram kateri so oni v mali manjšini. V čisto jugoslovenskih krajih (Idrija, Postojna, Tolminsko, nekateri deli Istre) morajo biti ljudske šole jugoslovenske, za kar je tudi italijanska vlada pripravljena, v mešanih krajih se more k večjemu dovoliti otvoritev kake privatne šole, kakor na primer v Trstu. Učiteljišči naj bosta v Tolminu in v kakem hrvatskem kraju v Istri. Pozdravlja Oberdorferjev predlog, da naj se učijo Italijani jugoslovenščine, da bodo mogli z uspehom poučevati italijanščino v jugoslovenskih šolah in jih nadzorovati. Ustanove naj se v to svrho potrebni tečaji na italijanskih učiteljiščih. Srednje šole pa morejo biti samo italijanske, ker te pripravljajo dijake za visoke študije. Kdor jih absolvira mora znati popolnoma italijansko, nauči se pa italijanščine v srednjih šolah. Potem pa vendar pravi, da na jugoslovenskih srednjih šolah, ki se imajo ustanoviti le po nujni potrebi in samo v čisto jugoslovenskih krajih, mora biti italijanščina obvezen predmet in kak drug učni predmet bi se predaval v italijanščini, tako da bi se dijak naučil popolne italijanščine, drugo bi se poučevalo torej v domačem jeziku. V Idriji je realka, gimnazija bi utegnila biti v Ajdovščini, kak hrvatski zavod naj bi bil kje v Istri, ali ne v Pazinu.« Tako predpisujejo Italijani Julijski Benečiji šole za Jugoslovene. Njihov namen je prozoren: Kolikor mogoče malo — pa še to po italijansko; v krajih, kjer so Jugosloveni v manjšini, pa naj se ti kar sprijaznijo z italijanizacijo. Trdno smo uverjeni, da se bodo Lahi korenito zaračunali!

—r **Laško učiteljstvo na hrvatski šoli.** Krnica pri Vodnjanu je čisto hrvatska vas. Umevno, da tiše v njo hrvatsko učiteljstvo. V šolskem letu 1919/20 ni imela vas nikake koristi od šole, ker je bilo prišlo italijansko učiteljstvo »poučevat« hrvatske otroke. Starši niso hoteli pošiljati svojih otrok k Italijanom. Prosili so in prosili za hrvat. učitelja in učiteljico, ali prista Italijan Ferdinando Ferzo iz Sicilije in Italijanka Galovich in tako v tekočem šolskem letu šola zopet ostane brez koristi za hrvatsko deco. Tako dela italijanska šolska oblast, hoteč deloma poitalijančiti Hrvate, deloma pahniti jih v temo nevednosti, v analfabetstvo, ki bi potem izborno služilo italijanski gospodi in pehalo Jugoslovane vedno bolj v sužnost.

Književnost in umetnost.

Oskar Wilde: Pravljice: Poslovenil M. F. v Ljubljani 1921. Založila Slovenska Socialna Matica. — Prevodna literatura je pri nas razmeroma še vedno precej revna, zlasti nam manjka klasikov iz velikih zapadnih literatur, zato moramo najtopleje pozdraviti najnovejši prevod prekrasnih pravljic tega znamenitega Angleža, ki je vzbujal tako dolgo toliko pozornosti na literarnem polju. Knjiga obsega vseh 15 Wildejevih pravljic in uverjeni smo, da jih bo bral vsak naš inteligent z velikim užitkom. Oprema knjige je zelo lepa, papir za današnje razmere krasen. Dobivajo se le vezani izvodi po 50 K pri »Slovenski Socialni Matici« v Ljubljani, poštni predal 91.

Seznam predavanj na univerzi kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani za poletni semester 1921. je pravkar izšel. Poleg seznama so na uvodnem mestu navedene akademične oblasti za študijsko leto 1920/21., na koncu brošure pa je pregled o frekvenci v zimskem semestru 1920/21. Po tem pregledu je bilo na filozofski fakulteti 174, juridični 381, medicinski 98, tehniški 318, teološki 97, torej skupno 1068 slušateljev.

Brezobrestno posojilo Učiteljskemu konviktu.

1. izkaz.

Učiteljstvo v Cerkljah pri Kranju, in sicer: Josip Lapajne 1000 K, Franc Rant 1000 K, Milan Vrezec 1000 K, Ivanka Bohinčeva 1000 K, Pavla Krušičeva 1000 K, Martja Piškurjeva 1000 K in Luka Albrecht 1000 K; E. Gangl v Ljubljani 1000 kron; Ferdo Juvanec v Ljubljani 1000 K; Josip Mihelič v Preddvoru 1000 K; Josipina Miheličeva v Preddvoru 500 K; Oton Skender v Preddvoru 1000 K; Antonija Kuraltova v Preddvoru 1000 K; Julka Zalokarjeva na Kokri 1000 K; Ivanka Logarjeva v Olševku 1000 K; Franja Slaparjeva v Olševku 1000 K; Anton Vidic v Velesovem 1000 K; Fran Črnagoj na Barju v Ljubljani 1000 K; Janko Likar v Ljubljani 200 K; Josip Ambrožič v Ljubljani 200 K; Stanko Legat v Spodnji Šiški 200 K; Janko Blaganje v Ljubljani 2000 K; Josip Tratar v Ljubljani 2000 K; Helena Skuljeva, učiteljeva soproga v Ljubljani z geslom: »Matere, pritrgajmo sebi in dajmo našim otrokom!« 500 K; Andrej Skulj, učitelj v Ljubljani 500 K; Ciril Dequal na Dovu (Dolenjsko) 200 kron, skupaj **23.300 K.**

Prvi izkaz, ki je prvi odmev na naš poziv v zadnji številki »Učit. Tovariša«, je veselo znamenje za popoln uspeh naše namere. Ne varamo se v upanju, da se vse učiteljstvo požrtvovalno odzove dolžnosti tovarištva in človekoljubja.

Odbor društva za zgradbo Učit. konvikta v Ljubljani.

Odgovorni urednik:
Franc Štrukelj.
Last in založba UJU. — poverjeništva Ljubljana.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Novo! Novo!

Potrebno in času primerno!

Učite se srbohrvaščine na podlagi učnih listov, ki so vseskozi strokovno, praktično in lahkoumevno izdelani ter obsegajo srbsko-hrvatsko-slovensko čtivo s tolmačem in slovnico. Te učne liste urejuje prof. dr. Jos. Mencej, naročila pa sprejema **Josip Christof**, ravnatelj zasebnega učnega zavoda v Ljubljani, Domobranska c. 7. — Celoletna naročnina znaša 60 K.

Učimo se srbohrvaščine!

V ta namen nam bo najbolje služila dr. Josipa Menceja

Kratka srbska gramatika in čitanka

ki jo je založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani in se dobiva v knjigarni Učiteljske tiskarne komad po 9 kron.

Koledarji za 1921!

Jugoslovanski poslovni koledar (v obliki knjige)	po K 30·—
Jugoslovanski koledar (stenski blok koledar)	„ K 30·—
Slov. pisarniški koledar (tedenski)	„ K 28·—
Beležni koledar „	„ K 24·—
Stenski koledar (dvostranski na lepenki)	„ K 10·—
Žepni koledarček v platno vezan	„ K 18·—
„ „ navadni	„ K 12·—
„ „ mali	„ K 3·80

razprodaja „Knjigarna Učit. tiskarne“ v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

RISANKE

iz finega risalnega papirja 8 listov, z lepim ovitkom à K 4·—.

razprodaja

Učiteljska tiskarna

v Ljubljani.

Pri večjem naročilu popust!

Učiteljska knjigarna v Ljubljani

priporoča naslednje nove knjige:

Dolina solz E. Gangl, tri enodejanke: I. Dva svetova. II. Dediščina. III. Trpini. Trdo vez. K 18·—.

Otroški oder Drugi predelani natis. Sestavila Marica Gregoričeva (Stepančičeva). Igrice za mladino otroških vrtcev in ljudskih šol. Broš. K 16·—.

H. PODKRAJŠEK: Pomočniška izkušnja za rokodelske obrte. Broš. 12 K.

Namen, razvoj in organizacija obrtnega in strokovnega šolstva drugod in pri nas.

Spisal MIHAEL PRESL, prof. na državni obrtni šoli v Ljubljani, broš. K 14·—.

Za našo mladino!

Najprimernejša darila otrokom so mladinske knjige. V ta namen priporoča **Učiteljska knjigarna** v prvi vrsti one mladinske spise, ki jih je založilo „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta“, in sicer:

Engelbert Gangl: **Spisi za mladino**, I., II., III. IV., V., VI. zvezek po			K 12·—
Andrej Rapè: „ „ „ I., II., III., V., VI. zvezek po			„ 12·—
Mišjakov Julče: „ „ „ I., II., III., IV., V., VI. zvezek po			„ 12·—
Ivo Trošt: **Moja setev. Spis za mladino**, I in II. zvezek po			„ 12·—
Pav. Flerè; **Iz mladih let. Spis za mladino**, I. in II. zvezek po			„ 12·—
„ „ **Babica pripoveduje. Spis za mladino** po			„ 12·—
Marko Senjanin: **Slovenski Robinzon**			„ 15·—
Nadalje:			
Rab. Tagore: **Povestice**			„ 12·—
Dr. Ivo Šorli: **Bob in Tedi**			„ 30·—
Cvetko Golar: **Prelepa Vasiljica**			„ 12·—
„ „ **Bob za mladi zob (pesmice)**			„ 12·—
Dr. Ivan Lah: **Dore**			„ 10·—
Oton Župančič: **Sto ugank (pesmice)**			„ 3·—
Mark Twain: **Mali klatež**	broš. K 26·—	vez. K	32·—
Franc Rojec: **Tončkove sanje (igrica)**	—	— „	„ 20·—
Ewald Bolka: **Dvonožec**	„ K 50·—	„	„ 56·—
Fran Levstik: **Martin Krpan**	—	— „	„ 20·—
Ivan Albreht: **Mlada greda (pesmice)**		„	„ 40·—
Jos. Pavčič: **Našim malčkom (Malim pianistom)**		„	„ 40·—
Nemcova: **Češke pravljice (II. zvezek.)**	„ K 11·—	—	— —
France Bevk: **Pastirčki pri kresu in plesu**	„ „ 12·—	„	„ 16·—
Moj zverinjak		„	„ 20·—

Razen tega vse šolske potrebščine, kakor zvezke in risanke lastnega izdelka, svinčnike, peresnike, peresa, radirke, vse po najnižjih cenah. — Šolske pušice (peresnice) po K 5·—, 6·—, 8·40. 9·—, 25·—, 30·—.

Novo! Fran Levstik, zbrani spisi za mladino. Priredila: Fr. Erjavec in P. Flerè. Ilustroval: Anton Koželj. - - - Broš. 46 K, elegantno vez. 54 K. - - - **Novo!**

Šolski list. 1. štev. I., II. in III. stop. je pošla. Na razpolago so pa še: I. stop. 2. štev. 5 K, II. stop. 2. štev. 8 K, III. stop. 2. štev. 14 K. Pravkar je izšla tudi 3. štev. II. stop. Cena: 14 K.

K. Wider: **Moje prvo berilo.** Sedmi natisk, 12 kron.